

Dode hoek project

Project voor het basisonderwijs

Ontwikkeling: Regio-coördinatie Verkeerseducatie Drenthe

Jaar van uitgave: 2013

Auteurs: Marja Derksen, Karin Pasjes en Geralda Vrieling

©Educom Consultancy, Pion Verkeersadvies, Contact!?, Onderwijsadviesbureau
Gebruik van informatie uit deze lesbrief in de provincie Drenthe, zowel schriftelijk als digitaal, is toegestaan met bronvermelding. Voor gebruik buiten de provincie Drenthe dient schriftelijk toestemming gevraagd te worden aan de auteurs

Inleiding

Verkeer moet je doen! Zittend op de stoel leer je geen verkeer. Ook de verkeerslessen op het voortgezet onderwijs komen het best tot hun recht als het een combinatie is van oefenen in de praktijk en het leren van theoretische kennis. Er zijn veel verkeersregels, door gesprekken met leerlingen te voeren over het verkeer en de situaties waarin je terecht kunt komen kun je (gast)docent de leerling wegwijs maken in het land van verkeersregels. Daarbij is het oefenen in het echte verkeer belangrijk! Dit is voor de docent niet altijd een eenvoudig gedeelte. Van docenten wordt verwacht dat ze met iedere methode slagvaardig aan het werk kunnen en dat men genoeg inspiratie heeft om de kinderen ervaringsgerichte verkeerslessen te geven. Een bijkomend aspect is het stukje tijd dat de docent kan investeren om een goede verkeersles (theorie en praktijk) in elkaar te zetten. Middels deze lesbrief heeft de docent een aanvullende verkeersles te pakken met een goede balans tussen theorie en praktijk.

Het dode hoekproject

Kinderen lopen, fietsen of worden met de auto naar school gebracht. De eerste stappen in het verkeer zullen de kinderen met hun ouders zetten, zij zijn als eerste verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Kinderen ontwikkelen zich in een snel tempo en zullen diverse vervoersmiddelen stap voor stap gaan ontdekken. Van de eerste stappen tot de loopauto, van de loopauto naar de driewieler en van de driewieler naar de fiets. Iedere nieuwe vaardigheid die een kind leert vereist alle concentratie van het kind. Wanneer het kind leert fietsen zal het in eerste instantie alleen maar bezig zijn met het fietsen en neemt het de verkeerssituatie om zich heen niet geheel op. Dit komt geleidelijk op gang, hoe meer fietskilometers een kind in de benen heeft, hoe beter het kan reageren op en in het verkeer.

In groep 8 van de basisschool komen de meeste leerlingen veelal zelfstandig op school. Er wordt dan van hen verwacht dat ze goed kunnen fietsen, interpreteren en anticiperen. Toch blijven het, ook op deze leeftijd, kinderen en zien ze niet overal evenveel gevaar, herkennen lastige situaties niet of denken dat ze met hun superfiets alles kunnen overwinnen. Middels deze lesbrief wordt geprobeerd de leerling bewust te maken van de dode hoeken van een vrachtauto. Niet alleen van papier, maar er wordt ook een rondje gereden met de vrachtauto. Wij wensen u veel leerplezier bij het uitvoeren van deze lesbrief!

Doelstellingen dode hoek project

In deze lesbrief komen er verschillende doelen aan de orde. Een belangrijk doel tijdens het uitvoeren van de les is dat de leerlingen leren om een verkeerssituatie goed in te schatten. Daarbij moeten er verschillende stappen genomen worden:

- Laten ervaren wat een dode hoek voor een vrachtwagenchauffeur betekent
- Proberen te ontdekken welke rol ze zelf in deze situatie spelen
- Belangrijke informatie uit deze verkeerssituatie kunnen gebruiken om beslissingen te maken
- zich bewust zijn dat er onverwachte situaties kunnen optreden in het verkeer.
- Zich bewust zijn van hun eigen verkeersgedrag en wat daarvan de eventuele gevaren kunnen zijn
- Aanleren van vaardigheden wat een goed samenspel tussen hen (voetgangers/fietsers) en vrachtwagenchauffeur bevordert

Verkeer is altijd in beweging en is een samenwerking tussen alle weggebruikers, deze weggebruikers zijn mensen en mensen maken fouten. Door alert te zijn in

situaties en in te kunnen spelen op onverwachte situaties kunnen veel ongevallen voorkomen worden. Wanneer we allemaal goed opletten en rekening houden met elkaar bouwen we aan een verkeersveilige situatie, waar iedereen baat bij heeft.

Doelgroep

Deze lesbrief is ontwikkeld voor de leerlingen van groep 8 van het basisonderwijs.

Materialen en opbouw van de lessen

Dit pakket bevat twee lessen welke zo samengesteld zijn dat ze als aanvulling op de reguliere verkeerslessen gebruikt kunnen worden.

programma:

- Groepsgesprek ter activeren van de voorkennis van de leerlingen
- Kijken dvd, of filmpjes welke verderop in deze lesbrief gegeven is.
- rondje lopen en meerijden met de chauffeur

Didactische aanwijzingen:

Het project bestaat uit een theoretisch gedeelte en een praktisch gedeelte. Het theoretische deel duurt ongeveer vijftien tot twintig minuten, daarna gaan de leerlingen voor de praktijklessen naar buiten. Samen duren de praktijklessen 30 minuten.

Benodigde materialen:

- Lesbrief
- Lokaal met digibord/scherm en computer om de dvd af te spelen
- Dvd 'Good to See You'
- Parkeerplaats waar de vrachtauto geparkeerd kan worden
- Pionnen
- Eventueel afzetlint
- Opstapplaats om een rondje mee te rijden met de vrachtauto
- Ouder/docent met fiets die met de vrachtauto mee kan fietsen.

Vorbereiding:

- Leerlingen opdelen in drie groepen, de groep die naar buiten gaat om een rondje mee te rijden, moeten ook in tweeën gesplitst worden, daar de vrachtwagen niet meer dan vijf leerlingen tegelijk mee kan nemen per ronde.

Les

Waar willen we naar toe werken in deze les:

Vandaag wordt er met de leerlingen gesproken over de dode hoek van de vrachtauto. Het is belangrijk om van te voren te overleggen of er ook leerlingen zijn die een traumatische ervaring hebben in het verkeer, daar dient rekening mee gehouden te worden.

Door met de leerlingen de dode hoeken van de vrachtauto te bespreken zullen ze bewuster omgaan met het vrachtverkeer. Ze moeten, kijkend naar de situatie, bedenken hoe ze zich zelf op een veilige manier kunnen voortbewegen in het verkeer, zodat ze er bewust van worden dat ze zelf wel eens fouten maken, maar dat er ook anderen zijn die fouten kunnen maken in het verkeer. Door goed op te letten in het verkeer kunnen er veel ongelukken voorkomen worden. Want het hoeft niet alleen aan jezelf te liggen dat een situatie lastig wordt.

Introductie van de les:

Hou een korte inleiding van de bedoeling van elk onderdeel

Onderdeel 1: Good to See You

Leg de leerlingen uit wat ze gaan zien in deze film, vraag ze van te voren ook even of ze zelf wel eens een ongeluk meegemaakt hebben. Is dit het geval, hou er dan even rekening mee met het tonen van de film er kan een confronterend deel in zitten.

Als de film getoond is hou dan even in het kort een inventarisatie:

- Wat doet dit met je
- Hoe vind je het zelf als je naast een vrachtauto fietst/loopt
- Ben je je bewust van de plaatsen die een vrachtauto niet ziet
- Ga je daar ook bewust mee om in het verkeer

Onderdeel 2: Rondje vrachtauto lopen

De vrachtwagen staat op een plaats waar de leerlingen rondom kunnen lopen.

De instructeur loopt samen met de leerlingen om de vrachtauto heen en vraagt aan de leerlingen waar zij denken dat de dode hoeken zijn. Daarna gaan er twee leerlingen in de auto zitten en de rest zetten eerst zelf pionnen neer op plaatsen waar ze denken dat de dode hoek van een vrachtauto is. Dit wordt door de leerlingen in de vrachtwagen gecontroleerd en bijgesteld als het niet goed is. Daarna wordt er van plaats gewisseld en kunnen de leerlingen die eerst neergezet hebben zien vanuit de vrachtauto waar de dode hoeken zitten. Daarna komt het groepje terug bij de vrachtauto en zal de chauffeur een situatie aan ze voorleggen en dan kunnen de leerlingen daar op reageren. Tot slot van dit onderdeel wordt herhaald waar ze op moeten letten en dan kunnen ze door naar onderdeel drie

Onderdeel 3: rondje meerijden met de vrachtauto in groepjes van vijf

De leerlingen hebben bij de vorige ronde al een rondje gelopen en dode hoeken aangegeven. Behalve de eerste groep, deze zal even kort wat verteld moeten worden. Daarna gaan ze in groepjes van vijf de vrachtauto in en moet er een ouder/docent mee fietsen met de auto. De fietser zal steeds in goed overleg verdwijnen in de dode hoek. Leerlingen zullen ervaren hoe het voor een chauffeur is en hoe weinig een chauffeur eigenlijk kan zien. Een rondje van 5 à 10 minuten is genoeg, daarna kan de tweede groep. Aan het eind van de rit kan de vraag gesteld worden:

- hoe heb je het ervaren
- ben je je nu meer bewust van het feit dat de chauffeur alles niet kan overzien
- hoe ga je in het vervolg om met de vrachtwagen en chauffeur, gaat er iets veranderen of blijft het hetzelfde?

Voor de nieuwsbrief

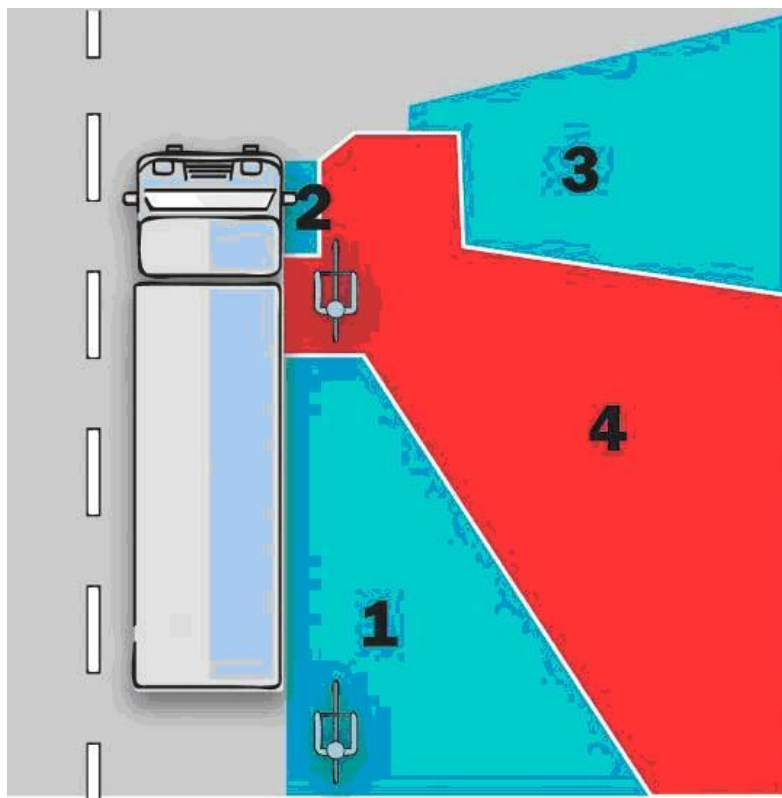
Dode Hoek.

Wat kan je er als fietser aan doen.

Vaak is het letterlijk van levensbelang dat je de gevaren van rechts afslaande vrachtauto's juist inschat en de dode hoek van vrachtwagens zoveel mogelijk ontwijkt. Onder het motto 'zien en gezien worden' geven we hierna vijf belangrijke tips voor fietsers, bromfietzers en voetgangers.

- Maak steeds oogcontact met de bestuurder. Zo kan je als fietser nagaan of de vrachtwagenchauffeur je gezien heeft en of hij je laat doorrijden. Zie je de bestuurder, dan kan hij jou ook zien. Als je de bestuurder niet kunt zien, dan ben je ook onzichtbaar voor hem!
- Stop nooit onder of ter hoogte van de spiegels. Ga nooit rechts van een vrachtwagen stilstaan. Je loopt het risico dat de bestuurder je niet ziet en dat je wordt aangereden als de vrachtwagen vertrekt en naar rechts afslaat.
- Blijf uit de dode hoek. Fiets nooit vlak voor, achter of naast een vrachtwagen. Daar ziet de chauffeur je zeker niet. Blijf er ver achter of ga er ver genoeg voor staan. Gebruik waar mogelijk het fiets-opstel-vak dat fietsers de kans biedt zich veilig voor de vrachtwagen op te stellen. Als een vrachtwagen je inhaalt, zorg dan voor voldoende uitwijkruimte naar rechts, zodat je niet beklemd raakt
- Geef veiligheid voorrang. In bochten, op rotondes en kruispunten waar de vrachtwagen links of rechts afslaat, blijf je het best ver rechts achter de vrachtwagen. Een traag rijdende vrachtwagen bereidt vaak een manoeuvre voor en houdt altijd een gevaar in. Zo wijkt een rechts afslaande vrachtwagen eerst uit naar links. Hoe groter de vrachtwagen, hoe verder hij uitwijkt.
- Fiets in de kijker. Kies om te fietsen kleding in felle, heldere kleuren. Fluorescerende kleding is ideaal. In het donker maken reflecterende strips en accessoires (bijv. op je jas of rugzak) je beter zichtbaar.

Kinderen en de 'dode hoek'

Blijf uit de dode hoek

Iedereen heeft wel eens gehoord van de 'dode hoek' van een vrachtauto. Vaak lezen we berichten in de krant waar over een 'dode-hoek'-ongeval met fietsers wordt gesproken. Maar wat is precies een 'dode hoek'? En hoe kunt je er veilig mee omgaan?

De 'dode hoek' van een vrachtauto is de ruimte om de wagen waarvan

de chauffeur niets kan zien. Een vrachtauto heeft overigens niet één, maar meer dode hoeken: vlak voor de auto, naast de auto en achter de auto.

De dode hoek aan de rechterkant van de vrachtauto is de meest gevaarlijke. Ondanks allerlei extra (verplichte) spiegels blijft de 'dode hoek' aan die kant bestaan. Doordat deze ruimte aan de rechterkant zo groot is, ontstaat voor fietsers een gevaarlijke situatie als de vrachtauto rechtsaf slaat.

Niet alleen de ruimte naast de vrachtauto levert gevaarlijke situaties op voor fietsers. Ook vlak voor de auto kan de chauffeur overstekende fietsers en voetgangers niet zien. Hoe hoger de cabine, hoe groter de dode hoek aan de voorkant is, soms wel tot enkele meters voor de vrachtwagen. Vooral kinderen, die door hun lengte al slechter zichtbaar zijn, moeten zich terdege bewust zijn van deze gevaarlijke situaties.

Tip 1

Zorg dat je de chauffeur kan zien, want als je hem ziet dan ziet hij jou ook.

Tip 2

Loop of fiets nooit vlak voor of vlak achter een vrachtauto langs.

Tip 3

Ga met je fiets nooit naast een vrachtauto staan, maar blijf er ruim achter.

In deze tekening is de dode hoek rood gekleurd. Alles in dit gebied is dus niet zichtbaar voor de chauffeur. En vanzelfsprekend kunt jij de chauffeur ook niet zien, zelfs niet via zijn spiegels.

Bron: Verkeerseducatie website